

Archeologienota
Verslag van Resultaten
Bureauonderzoek: 2020H130

Wetteren
Christus Koning

Kim Aluwé
Pieter Laloo

Ghent Archaeological Team bv
Dorpsstraat 73
8450 Bredene

Colofon

Project:
Wetteren-Christus Koning

Uitvoerder:
GHENT ARCHAEOLOGICAL TEAM bv (GATE)
Kim Aluwé, Pieter Laloo

© 2020- GHENT ARCHAEOLOGICAL TEAM bv
Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd of aangepast worden, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand en/of openbaar gemaakt worden onder enige vorm of wijze ook, elektronisch, mechanisch, door fotokopie, zonder toestemming van Ghent Archaeological Team bvba.

INHOUDSTAFEL

Inhoudstafel	ii
Inleiding	iii
Verslag van Resultaten	4
1. Bureauonderzoek [BO]	4
1.1 Beschrijvend gedeelte	4
1.1.1 Administratieve gegevens	4
1.1.2 Onderzoekskader	8
1.1.2.1 Door initiatiefnemer geplande werken en bodemingrepen	8
1.1.2.2 Criteria voor de noodzaak van een archeologienota	8
1.1.3 Onderzoeksopdracht	8
1.1.3.1 Archeologische voorkennis	8
1.1.3.2 Vraagstelling met betrekking tot het onderzochte gebied	9
1.1.3.3 Randvoorwaarden	9
1.1.4 Werkwijze en strategie van het onderzoek	10
1.2 Assessmentrapport	11
1.2.1 Landschappelijke situering	11
1.2.2 Historisch cartografische situering	17
1.2.3 Archeologische situering	21
1.2.4 Interpretatie – datering onderzoeksgebied	28
1.2.5 Verwachting ten aanzien van archeologisch erfgoed	29
Bibliografie	30
Bijlage	31

INLEIDING

De initiatiefnemer plant de afbraak van ca. 70 woningen in de Christus Koningwijk en de inrichting van een nieuwe wijk met 7 gezinswoningen en 6 appartementsgebouwen aan de Oude Aardeweg te Wetteren.

De als plangebied gemarkeerde oppervlakte overschrijdt de drempelwaarden opgenomen in het Onroerenderfgoeddecreet (perceeloppervlak > 3000m²). Het projectgebied bevindt zich niet in een vastgestelde archeologische zone, in een beschermde archeologische site of in een gebied waar geen archeologisch erfgoed meer te verwachten valt [GGA]. Hierdoor moet een archeologienota worden opgesteld. GATE werd aangesteld om deze archeologienota door middel van een vooronderzoek zonder ingreep in de bodem op te maken met advies naar eventueel uitgesteld onderzoek, werfbegeleiding of vrijgave.

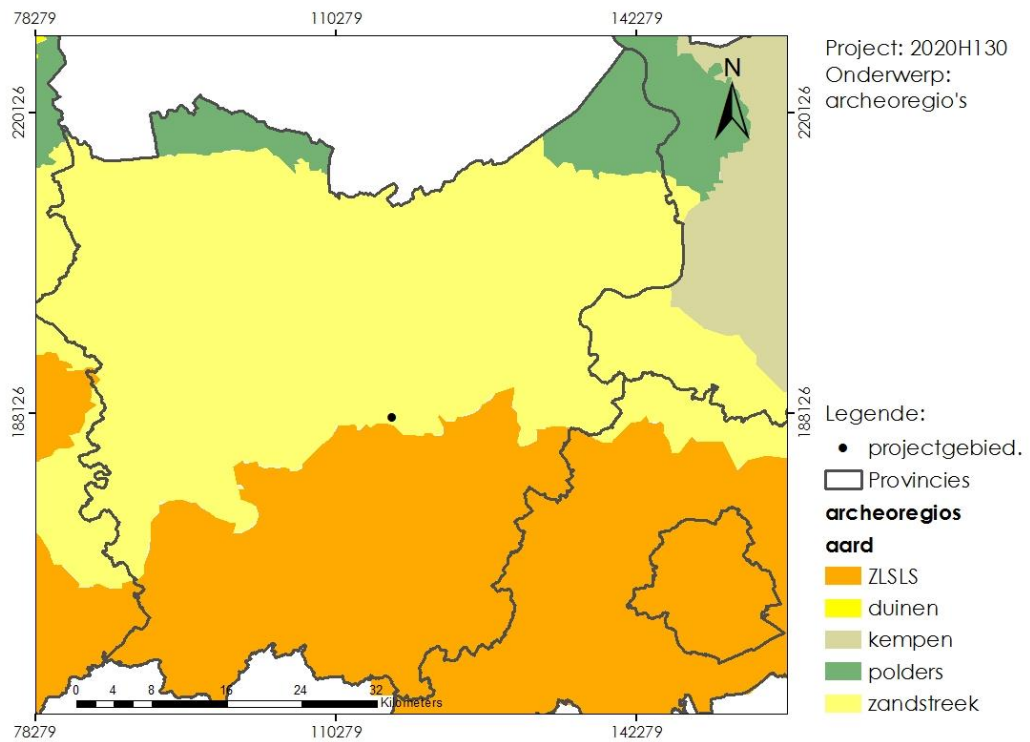
VERSLAG VAN RESULTATEN

1. Bureauonderzoek [BO]

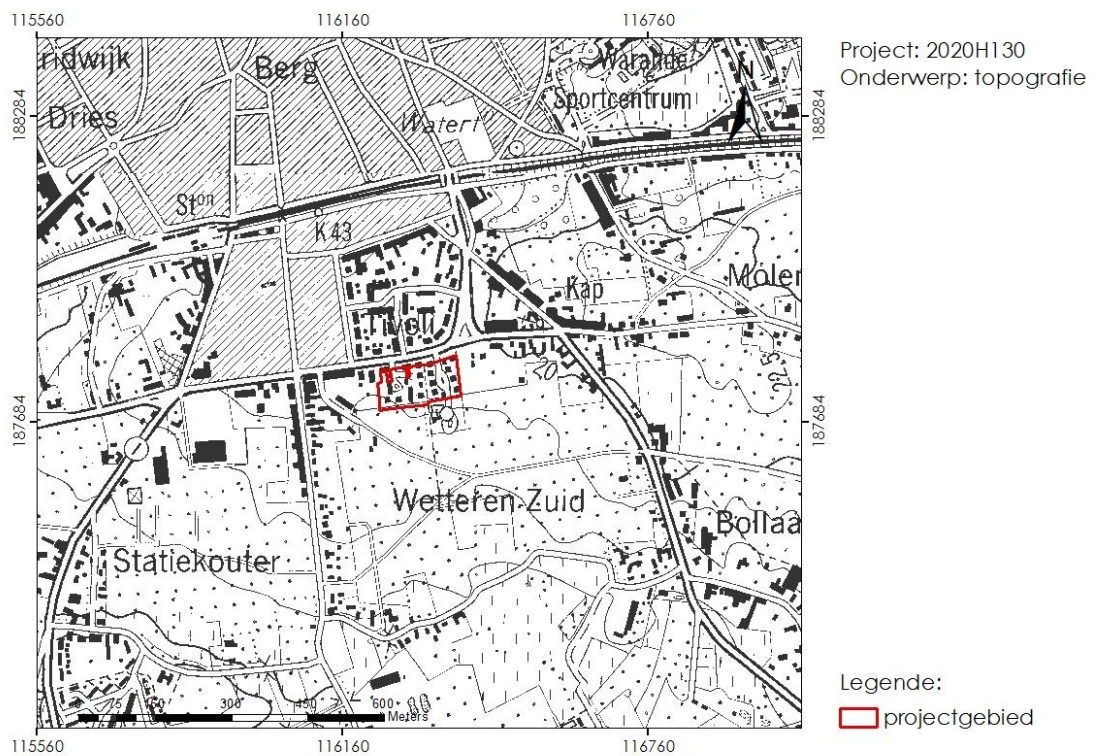
1.1 Beschrijvend gedeelte

1.1.1 Administratieve gegevens

Projectcode	2020H130			
Locatiegegevens	Gemeente		Wetteren	
	Deelgemeente		/	
	Adres		Oude Aardeweg Zuidlaan	
	Toponiem		Chistus Koning wijk	
Bounding box (Lambert EPSG:31370)	X1	116235,644	X2	116383,676
	Y1	187698,73	Y2	187815,722
Kadastrale gegevens	Gemeente		Wetteren	
	Afdeling		Afd. 3	
	Sectie		Sectie F	
	Perceelsnummer(s)		370b3, 370p2, 370n2, 370a3, 370m2, 370l2, 370z2, 370k2, 370h2, 370g2, 370e2, 370f2, 370d3, 370d2, 370c2, 370a2, 370b2, 370z, 370y, 370w, 370x, 370v, 370y2, 370s, 370t, 370e3, 370r, 370x2, 370w2, 370p, 371d2, 370n, 370m, 370k, 370l, 370v2, 370h, 370f, 370g, 370e, 370d, 370c, 370b, 371b2, 371z, 371y, 371p, 371r, 371n, 371m, 371k, 371l, 371x, 371h, 371g, 371f, 371c2, 371e, 371d, 371b, 371c, 372a2, 372z, 372y, 372x, 372f2, 372e2, 375n4, 375w4, 375p4, 375x4, 375r4, 375s4, 372t, 372b2, 372d2, 372f, 372d, 375k2, 375l2	
Zoektermen Inventaris Onroerend Erfgoed	Bureauonderzoek			
Betrokken actoren / specialisten (+ functie)	Kim Aluwé (archeoloog), Pieter Laloo (erkend archeoloog)			
Externe advisering	/			

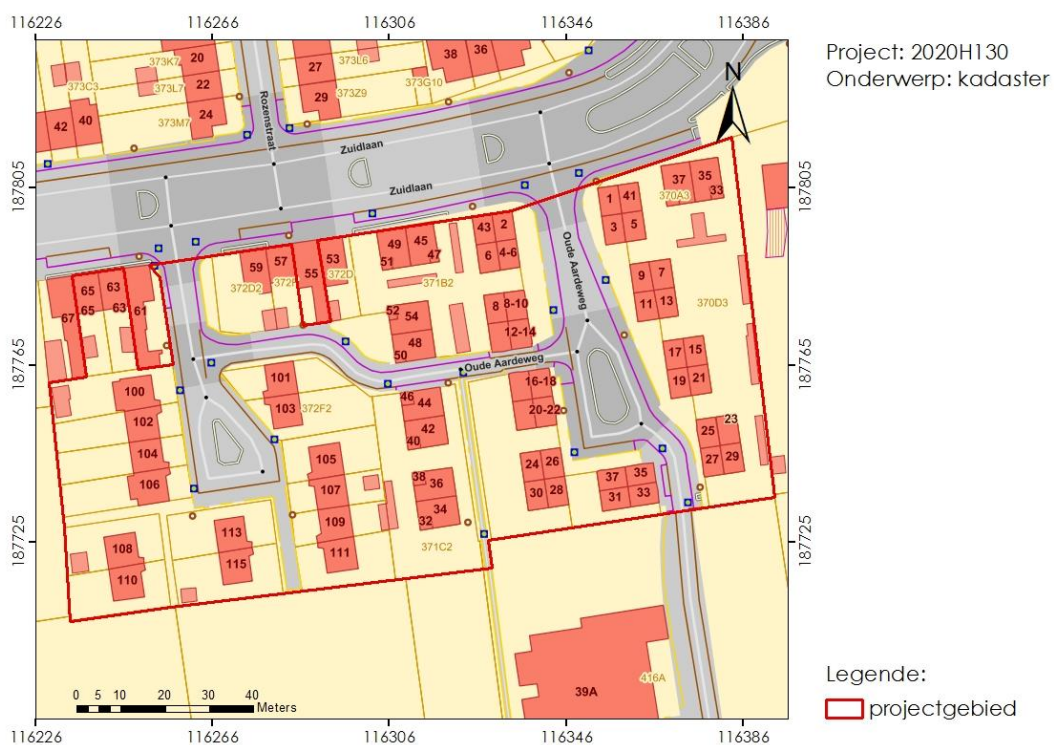
Figuur 1: Lokalisering projectgebied t.o.v. provinciegrenzen (archeoregio's).

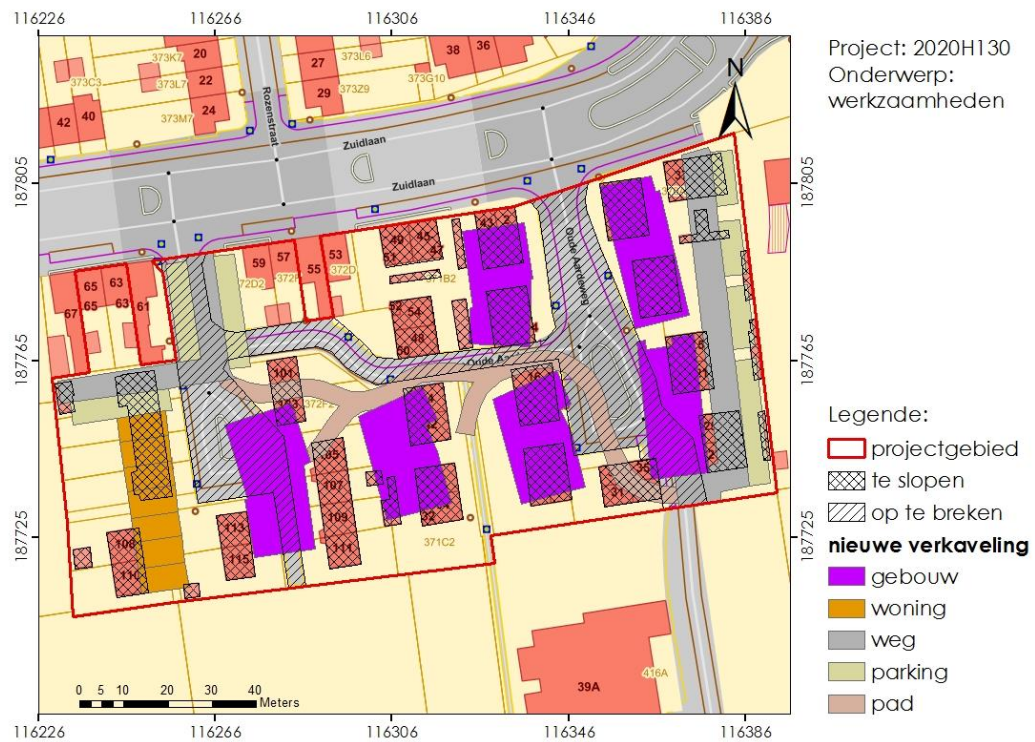
Figuur 2: Lokalisatie projectgebied t.o.v. de topografische kaart.

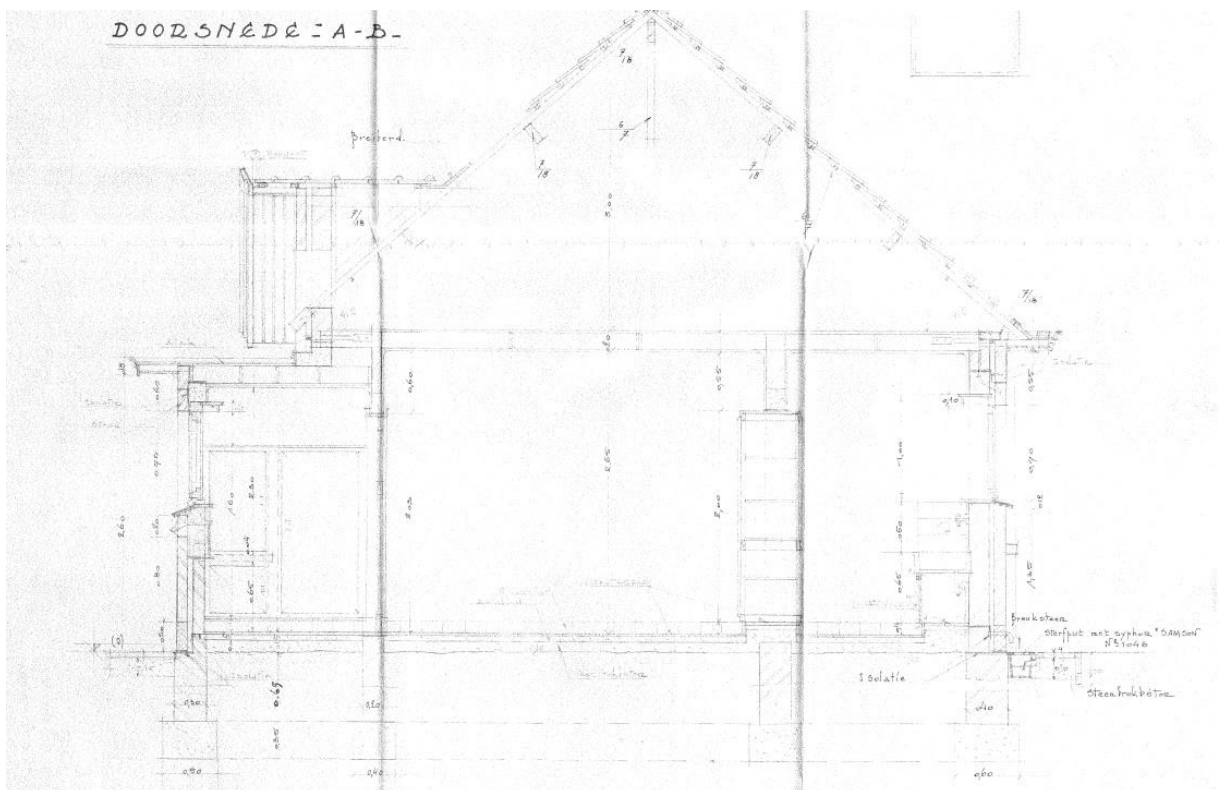
Figuur 3: Projectie van het projectgebied op een recente (2019) orthofoto (© GDI Vlaanderen).

Figuur 4: Projectie projectgebied t.o.v. het GRB-bestand (© Geopunt).

Figuur 5: werkzaamheden op het projectgebied weergegeven op het GRB-bestand (© Geopunt).

Figuur 6: doorsnede bestaande woningen Christus Koningwijk

1.1.2 Onderzoekskader

1.1.2.1 Door initiatiefnemer geplande werken en bodemingrepen

De Christus Koningwijk aan de Oude Aardeweg te Wetteren werd oorspronkelijk gebouwd in de jaren 1950. De woningen voldoen niet meer aan de normen inzake isolatie en energiezuinigheid. Daarom worden de bestaande woningen afgebroken en wordt een nieuwe sociale woonwijk met 7 gezinswoningen en 6 appartementsgebouwen ingepland (fig. 5).

Het projectgebied heeft een oppervlakte van ca. 11900 m² en is voor de helft bebouwd en/of verhard. De bestaande woningen (ca. 3000m²) met een fundering tot 1m diep (fig. 6) worden gesloopt en de bestaande weg (ca. 2500m²) wordt opgebroken.

Een nieuwe sociale woonwijk zal na de sloop- en opbraakwerken opgericht worden. In het westen van het projectgebied worden 7 gezinswoningen van telkens ca. 60m² voorzien. Verspreid over het zuiden en oosten van het projectgebied worden 6 appartementsgebouwen met een gemiddelde oppervlakte van ca. 400m² ingepland. Een totale oppervlakte van ca. 3000m² wordt op die manier (her)bebouwd. Een toegangsweg (ca. 900m²) en parkings (ca. 700m²) worden voorzien in het oosten en noordwesten van het projectgebied. Ook tussen de appartementsgebouwen wordt een verhard pad aangelegd (ca. 600m²). De overige delen van het terrein krijgen een volledige groene inrichting.

1.1.2.2 Criteria voor de noodzaak van een archeologienota

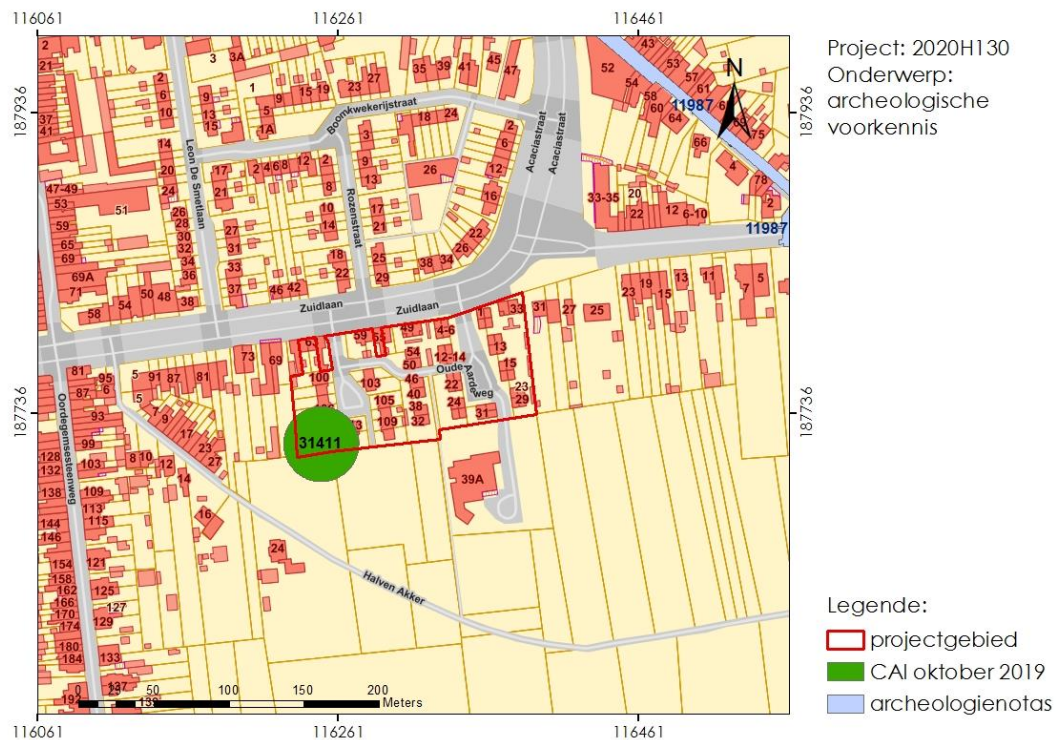
De oppervlakte van de geplande omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen overschrijdt de drempelwaarden die opgenomen zijn in het Onroerenderfgoeddecreet (perceeloppervlak > 3000m²). Het projectgebied bevindt zich niet in een vastgestelde archeologische zone, in een beschermde archeologische site of in een gebied waar geen archeologie meer verwacht wordt. Hierdoor moet een archeologienota worden opgesteld.

1.1.3 Onderzoeksopdracht

1.1.3.1 Archeologische voorkennis

Een CAI-melding overlapt met de zuidwestelijke hoek van het projectgebied (fig. 7). Het is een van de 5 locaties waar in het verleden prehistorische lithische artefacten en mammoetbeenderen aangetroffen werden (CAI-ID 31411) (Daem, 1982; Melkebeek 1984).

Recent werd ook een archeologienota op basis van een bureauonderzoek aangeleverd in het kader van riolerings- en wegeniswerken in de Serskampsteenweg (Archeologienota ID 11987). Ter hoogte van de bestaande wegen vinden de werken plaats in een reeds verstoorde bodem en werd een vrijgave geadviseerd. Voor het terrein voor grondverbetering werd wel een archeologisch potentieel vastgesteld waarvoor verder vooronderzoek geadviseerd werd.

Figuur 7: CAI-meldingen en archeologienota's nabij het projectgebied aangeduid op het GRB-bestand (©Geopunt, Onroerend Erfgoed, CAI)

1.1.3.2 Vraagstelling met betrekking tot het onderzochte gebied

Op basis van verscheidene parameters, zoals de nog aanwezige erfgoedwaarden, de landschapshistoriek, topografie, geomorfologie, bodemgebruik, vegetatie, en ingreephistoriek, wordt een waardering van het archeologisch potentieel binnen het afgebakende projectgebied opgesteld. Hiertoe wordt een stapsgewijze onderzoeksprocedure doorlopen, waarbij de vraagstelling steeds teruggekoppeld wordt naar volgende kernpunten:

- Heeft het projectgebied archeologisch potentieel?
- Is er sprake van versterking van dit potentieel? Zo ja, in welke mate kan deze eventuele vindplaatsen hebben aangetast?
- Wat zijn de geplande ingrepen in functie van de werkzaamheden?
- Zullen de werken eventuele vindplaatsen bedreigen?
- Welke aspecten verdienen aandacht bij een eventueel vervolgonderzoek?

1.1.3.3 Randvoorwaarden

Een archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem is momenteel onmogelijk, of is juridisch, economisch of maatschappelijk onwenselijk voorafgaand aan het aanvragen van de stedenbouwkundige vergunning.

De initiatiefnemer opteert voor de uitzonderingsprocedure waarbij een archeologienota wordt aangeleverd uitsluitend op basis van een bureauonderzoek en landschappelijk bodemonderzoek. In dit bureauonderzoek wordt nagegaan of er binnen het projectgebied een uitgesteld vooronderzoek met ingreep in de bodem of werfbegeleiding wenselijk is en/of vrijgave mogelijk is.

1.1.4 *Werkwijze en strategie van het onderzoek*

GATE werd aangesteld om deze archeologienota door middel van een vooronderzoek zonder ingreep in de bodem op te maken. Het onderzoek werd uitgevoerd onder leiding van een erkend archeoloog van GATE.

De aard van de werken werd tijdens het vooronderzoek afgewogen tegen de voorhanden zijnde gegevens relevant voor het projectgebied op landschappelijk, historisch-cartografisch en archeologisch vlak.

De archeologienota werd digitaal opgemaakt middels Office- en Adobe-software. Het bijhorend kaartmateriaal werd aangemaakt in een GIS-omgeving. In die GIS werd het projectgebied aangeduid en geprojecteerd ten opzichte van diverse kaartlagen die raadpleegbaar zijn op www.geopunt.be, www.dov.vlaanderen.be, www.geo.onroerenderfgoed.be, www.cartesius.be en de website van de centraal archeologische inventaris [CAI]. De geraadpleegde literatuur, de digitale bronnen en het kaartmateriaal zijn te vinden in de bijlage.

1.2 Assessmentrapport

Dit bureauonderzoek plaatst het projectgebied binnen een landschappelijk en archeologisch kader, waarbij rekening gehouden wordt met de geplande werkzaamheden. Deze studie dient als voorbereiding van een eventueel vervolgonderzoek, waar rekening kan worden gehouden met de geplande werken, of de reeds gekende archeologische, geologische en bodemkundige fenomenen. Daarnaast helpt de voorbereiding mee tot het opstellen van een [mogelijke] archeologische verwachting waarmee zowel tijdens toekomstige werken, als tijdens de uitvoering van het vervolgonderzoek rekening gehouden wordt. Door raadpleging van de CAI [Centraal Archeologische Inventaris] en archeologische literatuur wordt ten slotte ook nagegaan in hoeverre gekende vindplaatsen aanwezig zijn in de nabijheid van het onderzoeksgebied.

Deze studie maakt gebruik van verscheidene datasets. Uitgangspunt is het plan van de bouwwerken, verkregen van de initiatiefnemer. Deze informatie wordt vervolgens geprojecteerd op de bodemkundige en geologische kaart. Vervolgens worden de historische kaarten als de archeologische inventaris onder de loop genomen om de gekende archeologische sites in en nabij het projectgebied te registreren.

1.2.1 Landschappelijke situering

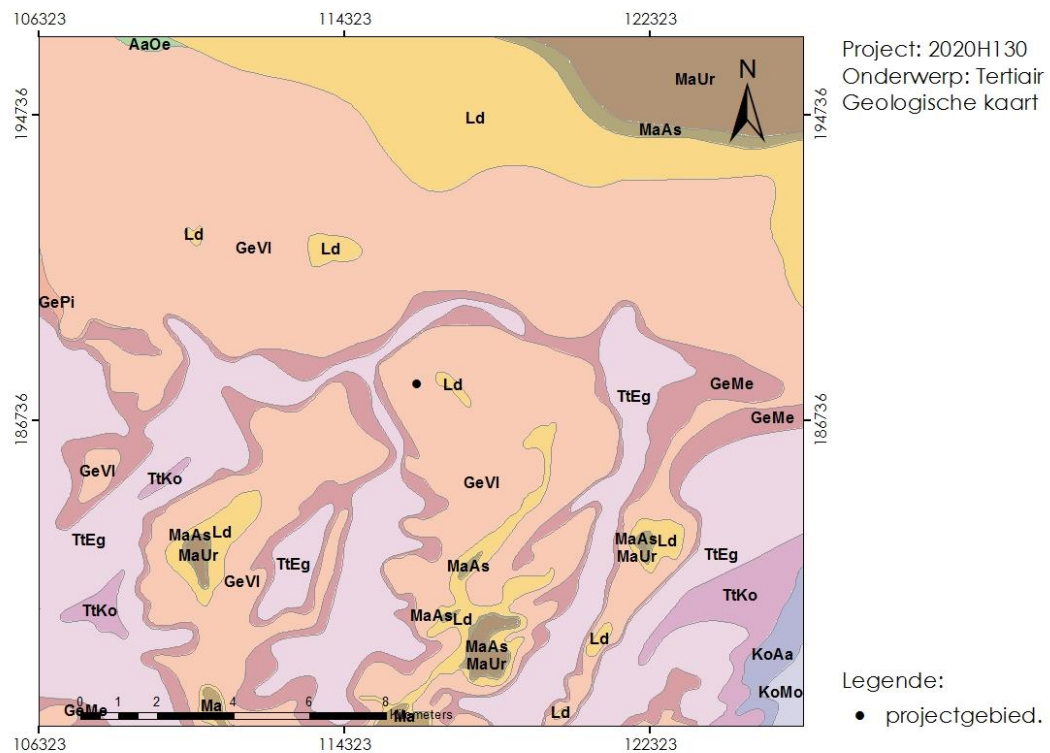
Het onderzoeksgebied situeert zich ter hoogte van de Oude Aardeweg te Wetteren, centraal in Oost-Vlaanderen nabij de scheiding tussen de zandstreek en de zandleemstreek (fig.1).

Volgens de **Tertiair-geologische kaart** (fig. 8) ligt het projectgebied ter hoogte van de tertiaire Formatie van Gentbrugge, lid van Vlierzele (GeVI) gekenmerkt door glauconiet- en glimmerhoudend groen tot grijsgroen fijn zand met zandsteenbankjes.

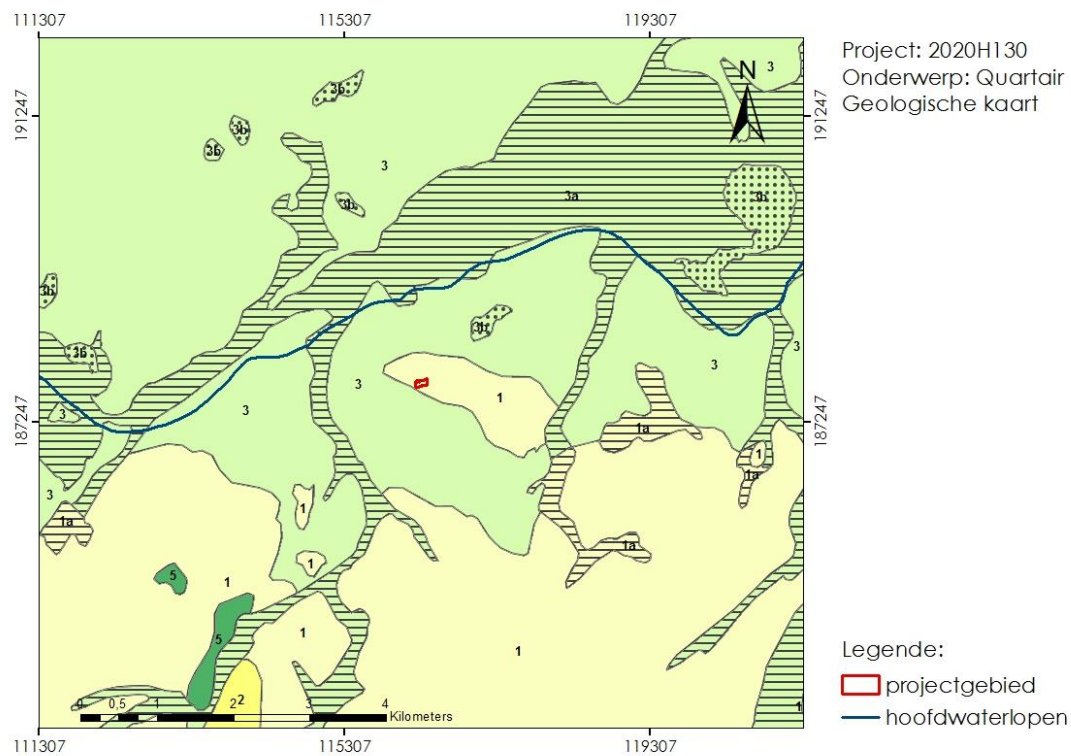
Op de **quartaire geologische kaart** is het projectgebied aangeduid als type 1 (fig. 9). Dit type wordt gekenmerkt door eolische afzettingen van het Weichseliaan en/of hellingsafzettingen van het quartair. Op de **quartaire profieltypekaart** wordt het projectgebied aangeduid als type H (fig. 10). Dit type wijst op de aanwezigheid van grove hellings sedimenten.

Op het projectgebied zelf wordt een bebouwde antropogene **bodem** aangeduid (fig. 11-12). Net ten zuiden van het projectgebied worden droge lichte zandleemgronden aangeduid. Verder naar het zuiden zijn nattere zandleemgrond dominant, terwijl ten noorden van het projectgebied droge zandgronden en natte kleigronden gemeld worden.

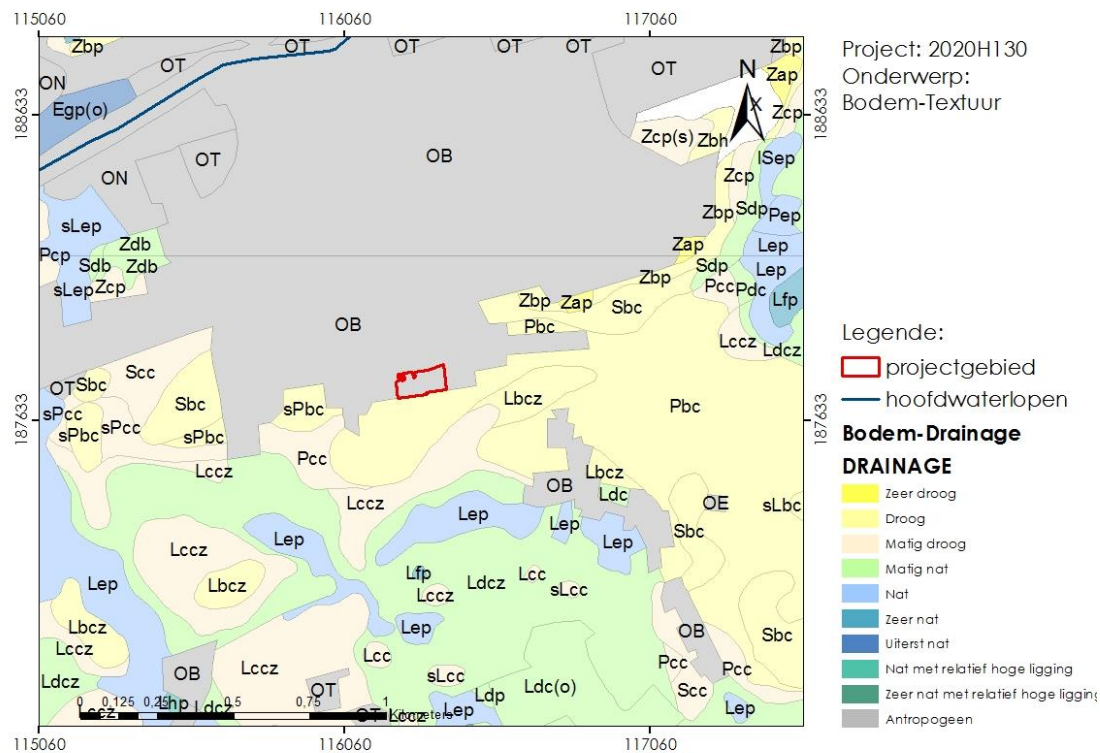
Voor wat betreft de **topografie** zijn we aangewezen op het Digitaal Hoogtemodel Vlaanderen II (DHM VII – 1m resolutie). Op een ruimer geografische schaal wordt duidelijk dat het projectgebied zich bevindt op de flank van een van de heuvels van de heuvelrij Wetteren, Serskamp, Lede (fig. 13-14). Dit is de meest noordelijke uitloper van het heuvelgebied tussen Schelde en Dender. De schelde stroomt ten noorden van het projectgebied en vormt de scheiding naar veel lagere gronden. Het projectgebied zelf kent een duidelijk reliëfverschil tussen het lager gelegen westen rond 17,4mTAW en het hoger gelegen oosten rond 18,7m TAW (fig. 15-16).

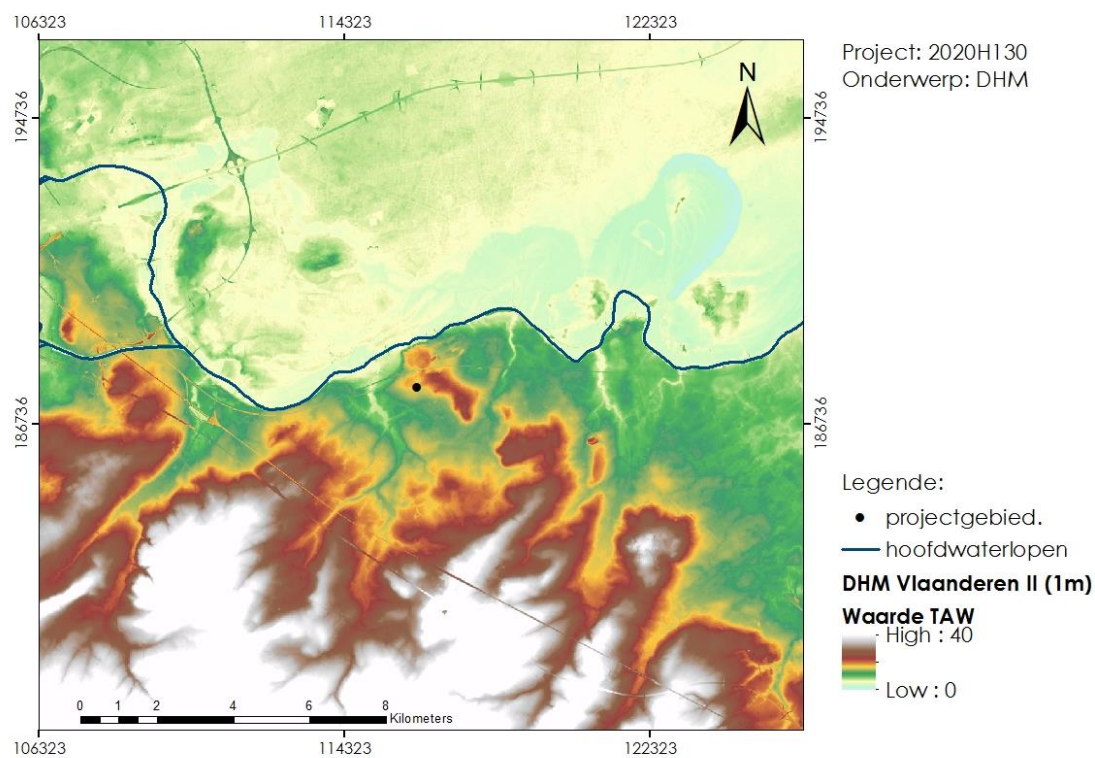
Figuur 8: Uitsnede uit de Tertiair geologische kaart met aanduiding van het projectgebied (© DOV).

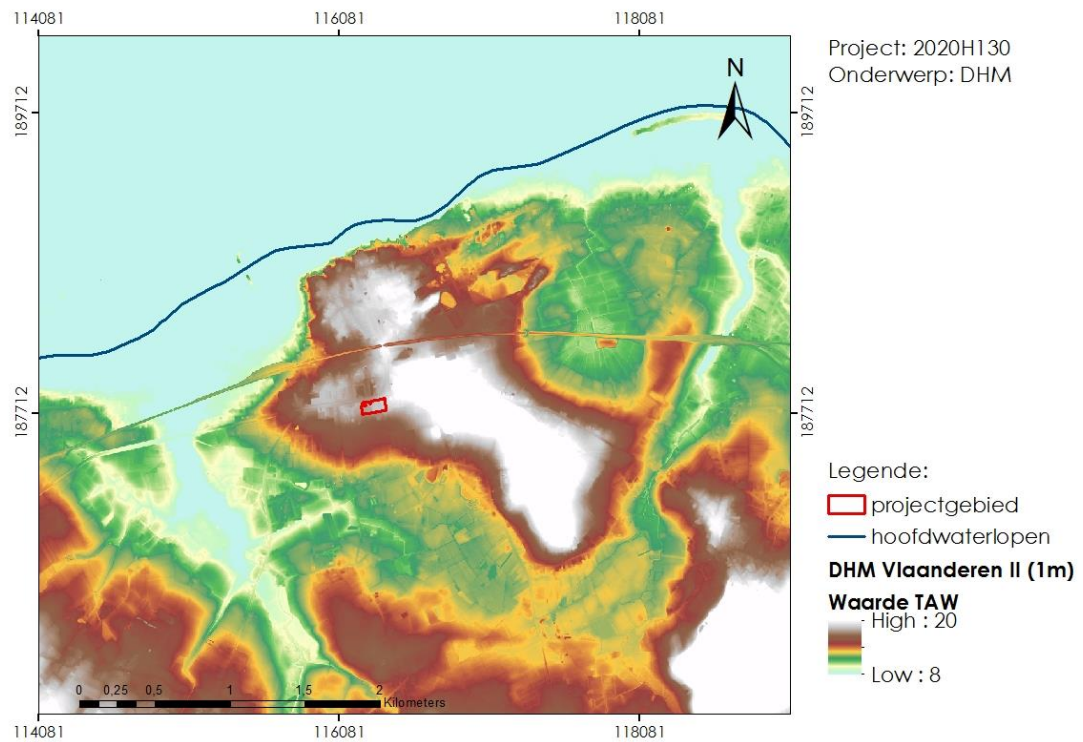
Figuur 9: Uitsnede quartair geologische kaart met aanduiding van het projectgebied (© DOV)

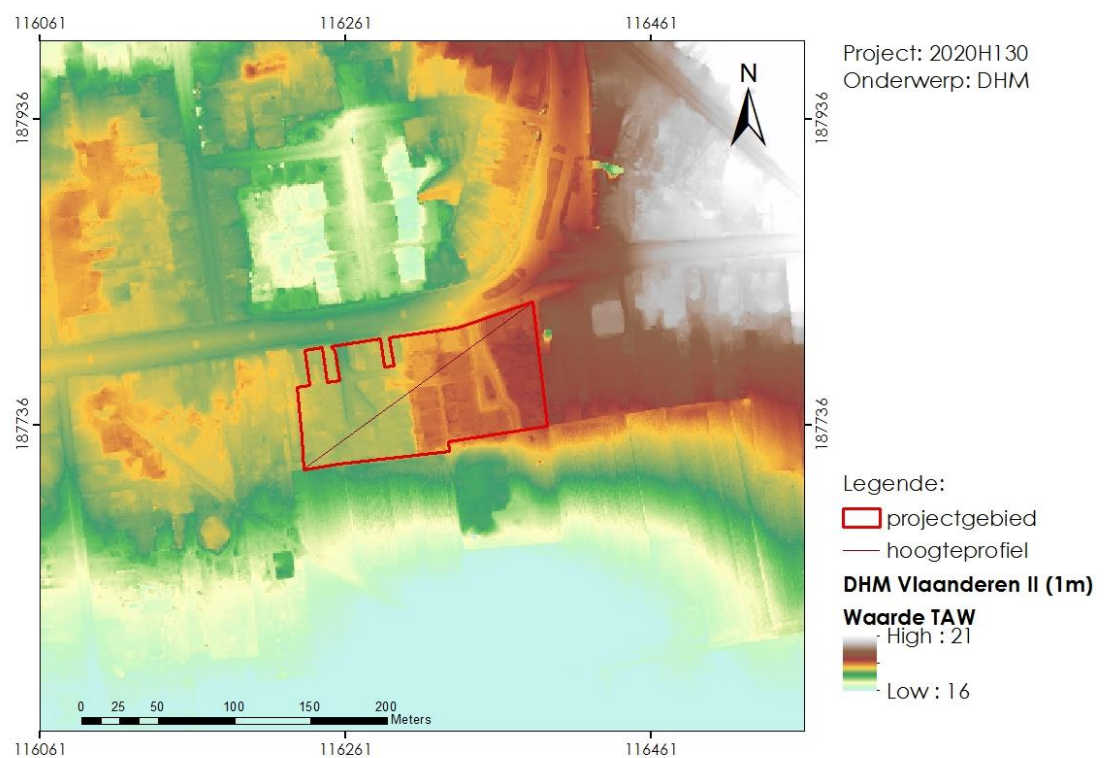
Figuur 12: Uitsnede bodemdrainagekaart ter hoogte van het studiegebied (© DOV).

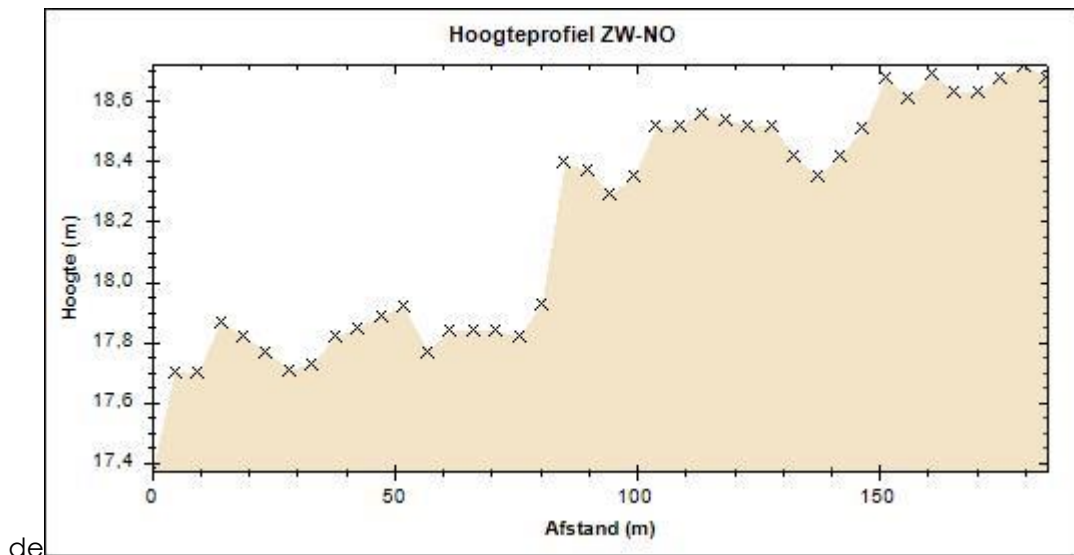
Figuur 13: Uitsnede DHM (macroschaal) met aanduiding van het projectgebied (© GDI Vlaanderen).

Figuur 14: Uitsnede DHM met aanduiding van het projectgebied (© GDI Vlaanderen).

Figuur 15: Detail DHM ter hoogte van het projectgebied en omgeving met aanduiding hoogteprofiel (© GDI Vlaanderen)

Figuur 16: hoogteprofiel projectgebied ZW-NO (©Geopunt)

Figuur 17: Uitsnede van de Ferrariskaart (1771-1777) met aanduiding van het projectgebied (© Geopunt).

1.2.2 Historisch cartografische situering

Het projectgebied bevindt zich ter hoogte van de Oude Aardeweg te Wetteren. De dorpskern van Wetteren bevindt zich ten zuiden van het projectgebied op een heuvelrug langs de Schelde.

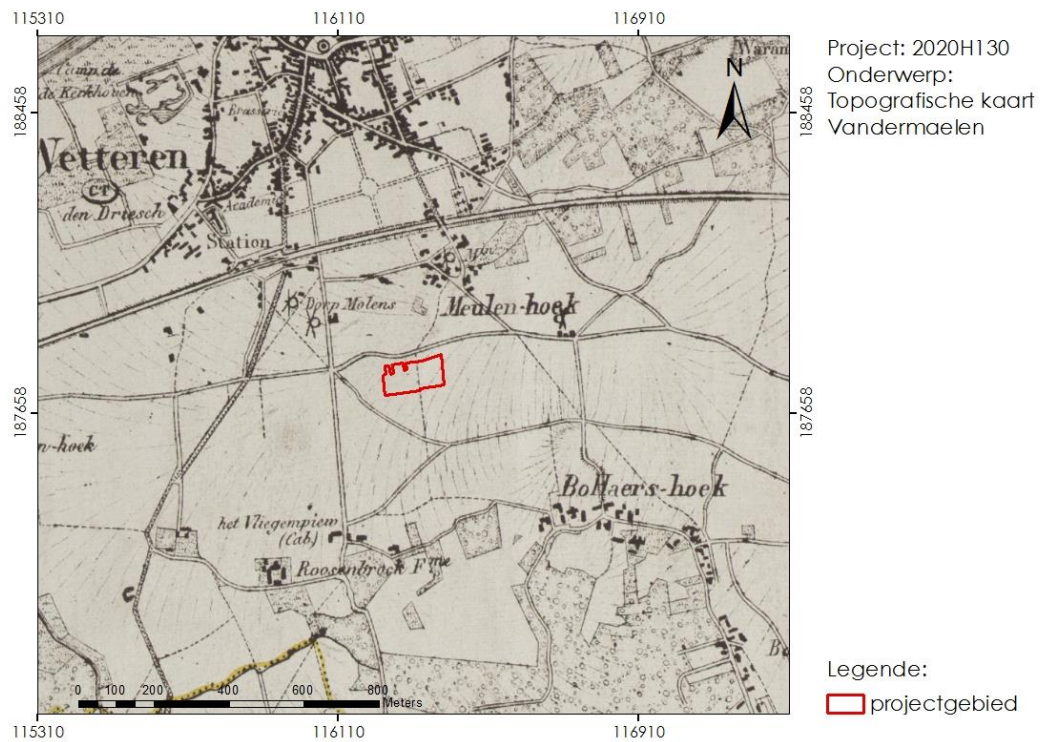
De zandruggen naast de Schelde herbergen vaak tijdelijke kampementen uit de prehistorie en rond het projectgebied werden in het verleden reeds enkele losse vondsten uit deze periode aangetroffen (<https://www.wetteren.be/geschiedenis-van-wetteren>). De Schelde werd minstens vanaf de Romeinse een zeer belangrijke grens en de Romeinen investeerden dan ook in hun aanwezigheid langs deze waterloop.

Tijdens de vroege middeleeuwen vestigden lokale heersers zich op de vruchtbare gronden rondom Wetteren. Vanuit hun versterkte hoeves ontginnen ze de braakliggende gronden. De invallen van de noormannen in de 9de eeuw leidde tot een machtsvacuüm waarbij deze lokale heren hun territorium uitbreidden. Op het einde van de 11de eeuw worden grote gebieden in het Land van Aalst, het Brugse Vrije, en Wetteren en haar omgeving door de heren van Dendermonde bestuurd.

Tijdens de 80-jarige oorlog in de 16de-17de eeuw blijft Wetteren niet van leed gespaard: Spaanse soldaten slaan hun kamp op in het dorp en wordt enkele jaren later geplunderd bij het uitbreken van de Spaanse furie. De Gentse troepen rukken op naar Wetteren en hoewel de inwoners zelf kunnen vluchten, worden als wraak verscheidene huizen platgebrand. Wanneer de Spaanse troepen Wetteren opnieuw veroveren, wordt het dorp opnieuw als uitvalsbasis langs de Schelde ingenomen.

Pas vanaf het midden van de 18de eeuw kan Wetteren zich opnieuw herstellen van het oorlogsleed en neemt de bevolking drastisch toe. Landbouwgronden raken door de bevolkingsexplosie versplinterd en boeren zoeken een extra inkomen via het spinnen en weven van vlas. In het midden van de 19de eeuw stort de lakennijverheid in Wetteren compleet als gevolg van de industriële revolutie. Armoede, ziekte en criminaliteit nemen toe en zorgen voor een nieuwe crisis. Aan het begin van de 20ste eeuw is de crisis bedwongen en kan Wetteren opnieuw floreren. Ook tijdens WOI blijft het dorp van verwoestingen gespaard.

Het projectgebied zelf bevindt zich zowel in de 18de als in de 19de eeuw ter hoogte van de landbouwgronden ten zuiden van de dorpskern. Zowel op de Ferrariskaart als de Topografisch kaart Vandermaelen is geen bewoning zichtbaar op het projectgebied dat in gebruik was als landbouwgrond (fig. 17-18). Ook op de topografische kaarten uit 1873 en 1904 blijft deze situatie ongewijzigd (cartesius). Op de topografische kaart uit 1939 kan waargenomen worden dat de omgeving rond het projectgebied stilaan ontwikkeld wordt, terwijl het projectgebied zelf op dat moment nog onbebouwd bleef (cartesius). De Christus Koningwijk wordt opgericht in de jaren 1950 (<https://inventaris.onroerendergoed.be/erfgoedobjecten/127188>) en is duidelijk waar te nemen op de orthofoto uit 1971 (fig. 19). Orthofoto's uit 1979-1990, 2000-2003 en 2012 tonen aan dat de wijk geen grote aanpassingen meer onderging (fig. 20-22).

Figuur 18: Uitsnede midden 19de-eeuwse topografische kaart van Vandermaelen (1846-1854) ter hoogte van het projectgebied (© Geopunt).

Figuur 19: Orthofoto uit 1971 ter hoogte van het projectgebied (© Geopunt).

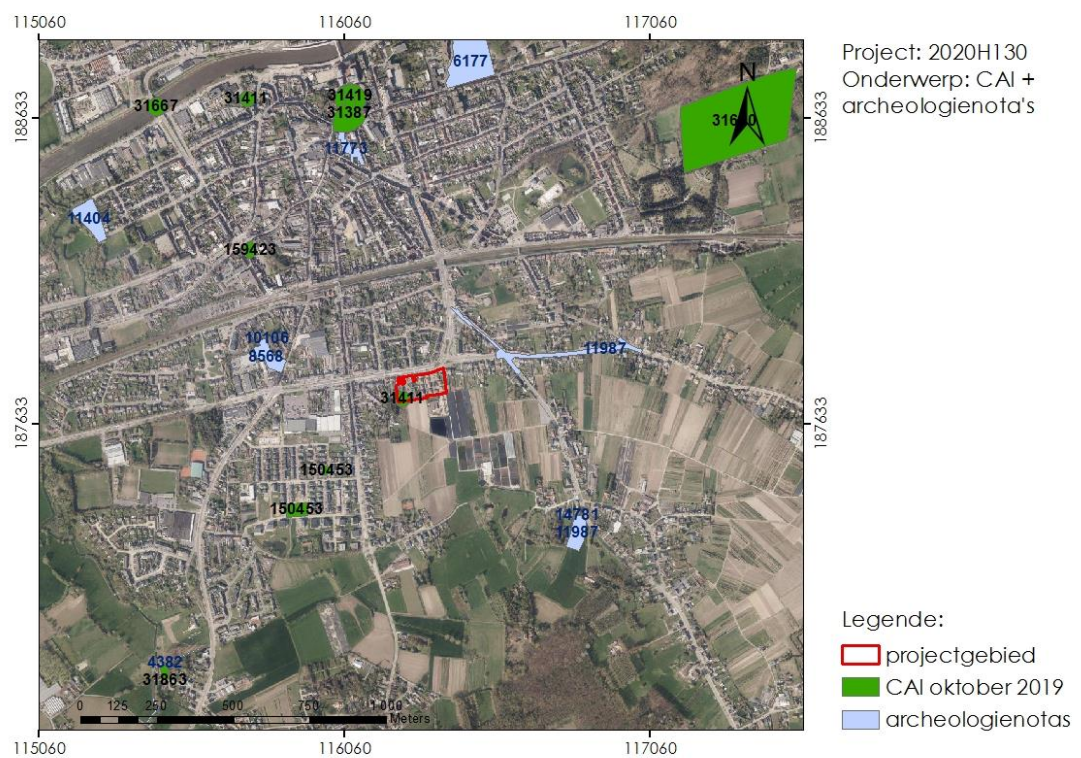
Figuur 20: Orthofoto genomen in de periode 1979-1990 ter hoogte van het projectgebied (© Geopunt).

Figuur 21: Orthofoto genomen in de periode 2000-2003 ter hoogte van het projectgebied (© Geopunt).

Figuur 22: Orthofoto uit 2012 ter hoogte van het projectgebied (© Geopunt).

Figuur 23: Projectie CAI-locaties en archeologienota's in de ruime omgeving van het projectgebied t.o.v. een recente orthofoto (© CAI en Geopunt).

1.2.3 Archeologische situering

In de omgeving van het projectgebied kunnen enkele meldingen in de **CAI** herkend worden (fig. 23).

Een CAI-melding overlapt met de zuidwestelijke hoek van het projectgebied. Het is een van de 5 locaties waar in het verleden prehistorische lithische artefacten en mammoetbeenderen aangetroffen werden (CAI-ID 31411) (Daem, 1982; Melkebeek 1984). Ook ten noorden van het projectgebied nabij de Schelde wordt een van deze locaties aangeduid. Ten noordoosten wordt een zone met sporen van prehistorische bewoning en begraving ter hoogte van het speelbos (CAI-ID 31660). Ook op andere plaatsen werden in het verleden enkele toevalsvondsten gedaan. Zo werd aan de kerk een onversierde lanspunt uit de late Bronstijd gevonden (CAI-ID 31419). Een houten dierenkop uit de 9de eeuw werd aangetroffen bij de bouw van de nieuwe Scheldebrug in 1953 en wordt aan de Vikingen gelinkt (CAI-ID 31667).

In 2007 vond ten zuidwesten van het projectgebied in de Diepenbroekstraat een proefsleuvenonderzoek en archeologische opgraving plaats (CAI-ID 150453). Hierbij werd een complex systeem van grachten en greppels, enkele verspreide kuilen en een 6-postig bijgebouw uit de Romeinse periode herkend (Pede & Van de Vijver, 2007a; 2007b; 2008a). Daarnaast zijn ook twee kuilen uit de metaaltijden aangetroffen (Pede & Van de Vijver, 2008b).

Andere meldingen zijn gebaseerd op historisch(-cartografisch) onderzoek. De St.-Gertrudiskerk gaat terug tot een 12de-eeuwse Romaanse kerk die op het midden van het marktplein stond (CAI-ID 31387). De huidige kerk werd iets meer naar het noorden gebouwd tussen 1861-1866. Een site met walgracht aan het Felix Beernaertsplein (CAI-ID 159423) en de Witbroekmolen (CAI-ID 31863) zijn beide vastgesteld via de Ferrariskaart.

Recent werden ook enkele **archeologienota's** aangeleverd rond het projectgebied (fig. 23).

Een archeologienota op basis van een bureauonderzoek werd voorzien in het kader van riolerings- en wegeniswerken in de Serskampsteenweg (Archeologienota ID 11987). Ter hoogte van de bestaande wegen vinden de werken plaats in een reeds verstoorde bodem en werd een vrijgave geadviseerd. Voor het terrein voor grondverbetering werd wel een archeologisch potentieel vastgesteld waarvoor verder vooronderzoek geadviseerd werd. Dit onderzoek vond recent plaats en wordt beschreven in Archeologienota ID 14781.

Ook voor de aanleg van een nieuwe drinkwaterleiding in Massemen werd een bureauonderzoek geschreven (Archeologienota ID 4382). Hoewel wel degelijk een archeologisch potentieel werd vastgesteld, werd op basis van de aard van de werken (lijntracé in een max. 4m brede sleuf) een vrijgave vooropgesteld.

Aan de Korte Massemsesteenweg 44-54 werd de afbraak van bestaande onderkelderde woningen en de bouw van een nieuw appartementsgebouw (eerst met 31, daarna met 24 wooneenheden) gepland. Het bureauonderzoek stelde een potentieel vast voor het aantreffen van sporen en/of vondsten vanaf de prehistorie (Archeologienota ID 8568, 10106). Om dit potentieel verder na te gaan werd verder vooronderzoek geadviseerd.

Een volgende archeologienota werd aangeleverd voor de inplanting van een nieuwe verkaveling met 12 woningen aan de Vijverstraat (Archeologienota ID 11404). Er werd een groot archeologisch potentieel vastgesteld voor het aantreffen van sporen en/of vondsten vanaf de prehistorie op basis van de landschappelijke ligging in de alluviale vlakte van de Schelde. Verder vooronderzoek startende met landschappelijke boringen werd geadviseerd.

Ook voor de afbraak van bestaande gebouwen en de inplanting van nieuwe bebouwing en een ondergrondse parking aan de Markt en Kerkstraat te Wetteren werd een bureauonderzoek uitgevoerd (Archeologienota ID 11773). Er werd een potentieel vastgesteld voor het aantreffen van sporen vanaf de volle middeleeuwen. Verder onderzoek startende met landschappelijke boringen werd geadviseerd en kan pas uitgevoerd worden na de afbraak van de huidige bebouwing (tot op maaiveldniveau).

Er werd ten slotte ook een archeologienota voorzien bij verbouwwerken op een schooldomein in de Wegvoeringsstraat (Archeologienota ID 6177). Op basis van de landschappelijke ligging op de rand van de Scheldevallei en een hoger gelegen zandduin in het zuiden en de reeds bekende archeologische waarden in de omgeving werd een archeologisch potentieel voor het aantreffen van sporen en/of vondsten vanaf de prehistorie vooropgesteld. Verder vooronderzoek startende met landschappelijke boringen werd aanbevolen.

1.2.4 Controleboringen

In het kader van het bureauonderzoek werd op 22 september 2020 een terreinbezoek georganiseerd met als doel 8 controleboringen uit te voeren in het projectgebied. De controleboringen hebben als doel een snelle evaluatie van de bodembewaring wanneer het vermoeden bestaat van een verstoring van de bodem. De controleboringen omvatten m.a.w. een kleinere lading dan een landschappelijk bodemonderzoek. Of zoals de Code Van Goed Praktijk (versie 4.0, p49) stelt: *"Deze controleboringen vervangen een eventueel noodzakelijk landschappelijk bodemonderzoek niet, en hebben niet tot doel de volledige aardkundige opbouw en ontstaansgeschiedenis van de ondergrond en het landschap te kennen."*

In totaal werden 8 controleboringen uitgevoerd tot een diepte tussen 1.80 en 2.0 m. Deze werden zodanig uitgezet om een gelijkmatige spreiding van het projectgebied te bekomen, rekening houdende met de bestaande bebouwing en verharding, om aldus inzicht te krijgen in enige aanwezige bodemverstoring in het projectgebied. Dit leverde volgende resultaten:

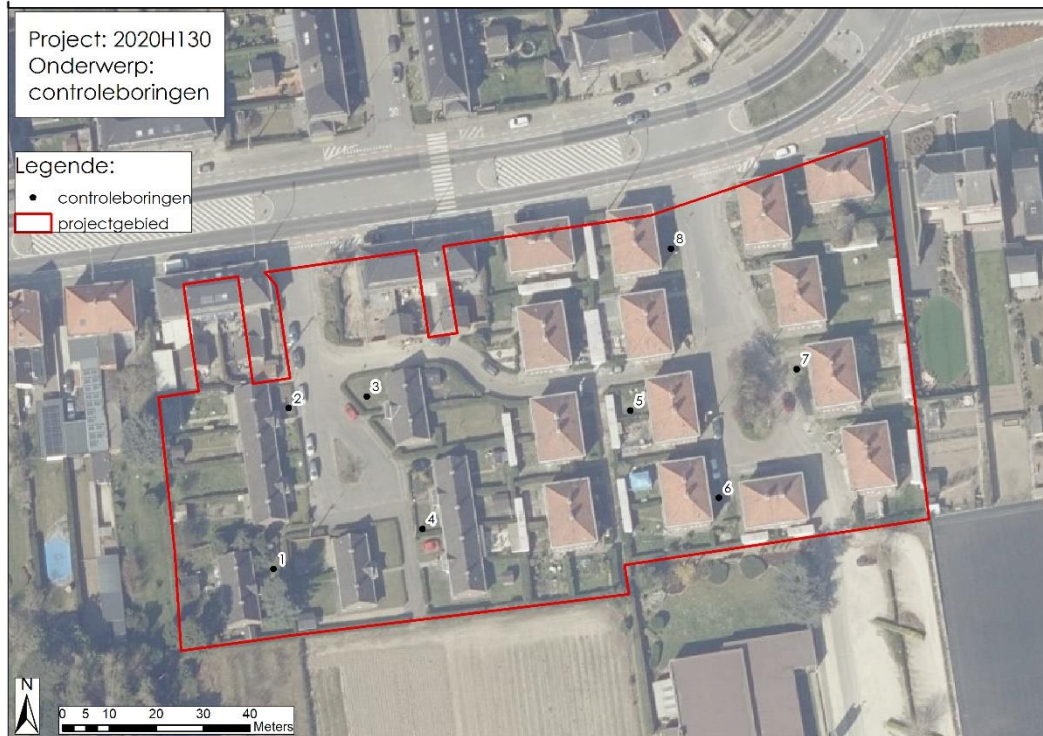
Globaal is de top van de bodem (ca. tot 2 m diep) opgebouwd uit diachrone hellingssedimenten. Dit bestaat uit van oorsprong Tertiaire afzettingen en Weichseliaan afzettingen die telkens na hun afzetting werden herwerkt tot een continue gemengd pakket met graduële overgang. In de basis van een aantal boringen wordt de top van de in situ Tertiaire afzettingen waargenomen.

Boring	Diepte verstoring (cm)
1	95
2	60
3	80
4	85
5	>200
6	70
7	95
8	70

Globaal kan de bodembewaring van het projectgebied als slecht worden ingeschat. De top van het gehele projectgebied kan als verstoord worden beschouwd tot een diepte van minimaal 60-70 cm tot ca. 100 cm. De oorsprong van deze verstoring is meer dan waarschijnlijk de bouwwerken die gepaard gingen bij de huidige bebouwing in het projectgebied.

Figuur 24: controleboringen op het projectgebied geprojecteerd op het GRB-bestand (©Geopunt).

Figuur 25: controleboringen op het projectgebied geprojecteerd op de orthofoto (©Geopunt).

Figuur 26: controleboring 1 (rode lijn geeft het verstoorde deel weer).

Figuur 27: controleboring 2 (rode lijn geeft het verstoorde deel weer).

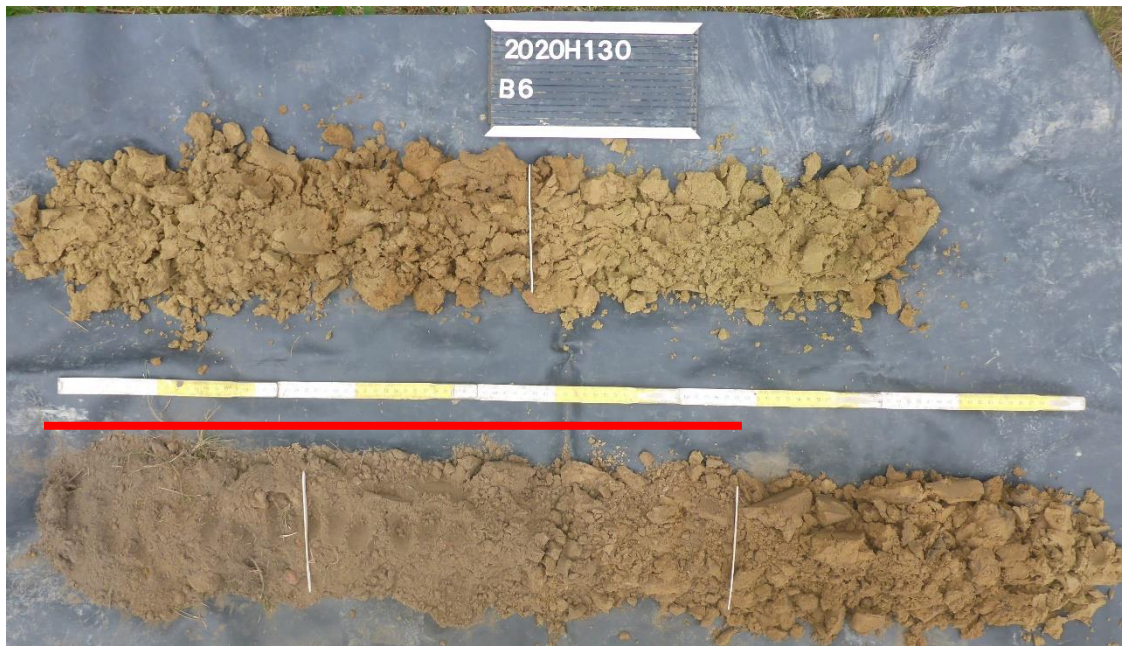
Figuur 28: controleboring 3 (rode lijn geeft het verstoorde deel weer).

Figuur 29: controleboring 4 (rode lijn geeft het verstoorde deel weer).

Figuur 30: controleboring 5 (rode lijn geeft het verstoorde deel weer).

Figuur 31: controleboring 6 (rode lijn geeft het verstoorde deel weer).

Figuur 32: controleboring 7 (rode lijn geeft het verstoorde deel weer).

Figuur 33: controleboring 8 (rode lijn geeft het verstoorde deel weer).

1.2.5 Interpretatie – datering onderzoeksgebied

Het projectgebied bevindt zich ter hoogte van de Oude Aardeweg te Wetteren. Het situeert zich op de flank van een van de heuvels van de heuvelrij Wetteren, Serskamp, Lede ten zuiden van de Schelde.

Deze landschappelijke ligging van het onderzoeksgebied is gunstig voor het ontdekken van prehistorische vondsten en sporen. Maar ook later in de bronstijd en de Romeinse tijd had dit landschap een zekere aantrekkingskracht voor de mens. Archeologisch onderzoek en enkele losse vondsten in de regio bewijzen de antropogene aanwezigheid in deze periodes.

Het projectgebied bevindt zich ten zuiden van de middeleeuwse dorpskern van Wetteren in een agrarische zone die in de 18de-19de eeuw onbebouwd bleef. De huidige sociale woonwijk op het projectgebied werd in de jaren 1950 opgericht.

8 controleboringen uitgevoerd in het kader van het bureauonderzoek tonen dat de open zones tussen de huidige bebouwing eveneens tot een aanzienlijke diepte zijn verstoord. Deze verstoring is minimaal 60-70 cm tot 100 cm diep, met lokale uitschieters tot meer dan 200 cm. De top van het volledige projectgebied kan als gevolg als verstoord worden beschouwd.

1.2.6 *Verwachting ten aanzien van archeologisch erfgoed*

Meerdere losse vondsten en prospecties tonen het archeologisch potentieel van het gebied. In de omgeving werden zowel in de Scheldevallei als op de hoger gelegen zandduinen reeds meerdere prehistorische objecten aangetroffen uit paleolithicum en neolithicum. De nabijheid van de riviervallei in combinatie met een droge, hoge zandrug die bewoning toelaat, vormt een ideale trekpleister voor de aanwezigheid van prehistorische jagers en jagers-verzamelaars.

Maar ook later in de bronstijd en de Romeinse tijd had dit landschap een zekere aantrekkingskracht voor de mens. Ook hier leveren enkele losse vondsten en recent proefsleuvenonderzoek bewijs voor de potentiële aanwezigheid van sporen uit deze perioden in het projectgebied. Als laatste kunnen ook landelijke bewoningssporen uit de middeleeuwen aangetroffen worden.

De geplande werkzaamheden in het kader van deze omgevingsvergunningsaanvraag omvatten de afbraak van de bestaande woningen in de Christus Koningwijk en de inrichting van een nieuwe sociale woonwijk met 7 eensgezinswoningen en 6 appartementsgebouwen. De nieuwe gebouwen worden over het algemeen ingepland op ruimtes die op dit moment ook bebouwd zijn. Deze gebouwen uit de jaren 1950 werden tot 1m diep gefundeerd.

De controleboringen werden uitgevoerd ter identificatie van deze verstoring. Zo bleek uit de 8 boringen in het projectgebied dat de bodem tussen de reeds bestaande woningen is verstoord tot een diepte van ca. 60-70 tot 100 cm, met lokale uitschieters tot meer dan 200 cm. Deze gegevens sluiten aan bij bovenvermelde informatie omtrent de funderingsdiepte van de bestaande huizen.

Op basis van de landschappelijke en bodemkundige context worden mogelijke archeologisch sporen en/of vondsten verwacht op beperkte diepte, net onder de teelaarde. De bouw van de woningen in de jaren 1950 heeft aldus het archeologisch bodemarchief vernield, zo blijkt uit de controleboringen. De nieuwe woningen worden voorzien op een voor archeologie grotendeels reeds verstoorde bodem, hierdoor kan een vrijgave geadviseerd worden.

BIBLIOGRAFIE

Literatuur:

Daem M., 1982. Wetterens oudste geschiedenis, *Tijdschrift voor Heemkunde en Geschiedenis*, XXIX, 1, pp. 5-10.

Melkebeek D., 1984. Geschiedenis van Wetteren, geschiedenis van Wetteren van de vroegste tijden tot 980AD, *Tijdschrift voor Heemkunde en Geschiedenis*, XXXI, 1, pp. 13-20.

Pede R. & Van de Vijver M., 2007a. Archeologisch vooronderzoek langs de Diepenbroekstraat te Wetteren (O.-VI.) 15-17 februari en 5-12 maart 2007, onuitgegeven rapport.

Pede R. & Van de Vijver M., 2007b. Archeologisch onderzoek langs de Diepenbroekstraat te Wetteren (O.-VI.) 20 maart - 4 april 2007, onuitgegeven rapport.

Pede P. & Van de Vijver M., 2008a. Resten van Romeinse aanwezigheid: preventief archeologisch onderzoek langs de Diepenbroekstraat te Wetteren (O.-VI.), *Romeinendag 19-04-2008*, pp. 107-110.

Pede R. & Van de Vijver M., 2008b. Twee kuilen uit de late bronstijd/vroege ijzertijd te Wetteren (provincie Oost-Vlaanderen, België), *Lunula* 16, pp. 49-52

Kaartmateriaal:

- Kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden, Graaf de Ferraris [1771-1778] kaartblad 58
- Topografische kaart van Vandermaelen [1846 – 1854]

Digitale bronnen:

- www.geopunt.be
- <https://dov.vlaanderen.be>
- <https://inventaris.onroerenderfgoed.be>
- <https://cartesius.be>

BIJLAGE

Figurenlijst:

Figuur 1: Lokalisering projectgebied t.o.v. provinciegrenzen (archeoregio's).....	5
Figuur 2: Lokalisatie projectgebied t.o.v. de topografische kaart.	5
Figuur 3: Projectie van het projectgebied op een recente (2019) orthofoto (© GDI Vlaanderen).....	6
Figuur 4: Projectie projectgebied t.o.v. het GRB-bestand (© Geopunt).....	6
Figuur 5: werkzaamheden op het projectgebied weergegeven op het GRB-bestand (© Geopunt).....	7
Figuur 6: doorsnede bestaande woningen Christus Koningwijk.....	7
Figuur 7: CAI-meldingen en archeologienota's nabij het projectgebied aangeduid op het GRB-bestand (©Geopunt, Onroerend Erfgoed, CAI)	9
Figuur 8: Uitsnede uit de Tertiair geologische kaart met aanduiding van het projectgebied (© DOV).....	12
Figuur 9: Uitsnede quartair geologische kaart met aanduiding van het projectgebied (© DOV)	12
Figuur 10: Uitsnede van de Quartair profieltypekaart met aanduiding van het projectgebied.....	13
Figuur 11: Uitsnede bodemtextuurkaart ter hoogte van het projectgebied (© DOV)..	13
Figuur 12: Uitsnede bodemdrainagekaart ter hoogte van het studiegebied (© DOV).	14
Figuur 13: Uitsnede DHM (macroschaal) met aanduiding van het projectgebied (© GDI Vlaanderen).....	14
Figuur 14: Uitsnede DHM met aanduiding van het projectgebied (© GDI Vlaanderen).	15
Figuur 15: Detail DHM ter hoogte van het projectgebied en omgeving met aanduiding hoogteprofiel (© GDI Vlaanderen)	15
Figuur 16: hoogteprofiel projectgebied ZW-NO (©Geopunt).....	16
Figuur 17: Uitsnede van de Ferrariskaart (1771-1777) met aanduiding van het projectgebied (© Geopunt).	16
Figuur 18: Uitsnede midden 19de-eeuwse topografische kaart van Vandermalen (1846-1854) ter hoogte van het projectgebied (© Geopunt).....	18
Figuur 19: Orthofoto uit 1971 ter hoogte van het projectgebied (© Geopunt).	18
Figuur 20: Orthofoto genomen in de periode 1979-1990 ter hoogte van het projectgebied (© Geopunt).	19
Figuur 21: Orthofoto genomen in de periode 2000-2003 ter hoogte van het projectgebied (© Geopunt).	19
Figuur 22: Orthofoto uit 2012 ter hoogte van het projectgebied (© Geopunt).	20
Figuur 23: Projectie CAI-locaties en archeologienota's in de ruime omgeving van het projectgebied t.o.v. een recente orthofoto (© CAI en Geopunt).	20

